

Hromadná pripomienka Lesoochranárskeho zoskupenia VLK a združenia URSIA k návrhu Vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v z. n. p - LP/2024/593, rezortné číslo 16253/2024-1.8.1

Lesoochranárske zoskupenie VLK so sídlom 082 13 Tulčák 310 a združenie URSIA so sídlom 962 12 Skliarovo 82 Detva predkladajú hromadnú pripomienku k návrhu Vyhlášky MŽP SR, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v z. n. p (ďalej ako návrh vyhlášky v príslušnom tvare) – číslo legislatívneho procesu LP/2024/593, rezortné číslo 16253/2024-1.8.1, ukončenie pripomienkového konania – 26. 11. 2024. Pripomienkovaný materiál je zverejnený na stránke <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2024/593>

Pripomienka je zásadná vo všetkých bodoch a jej znenie je nasledujúce:

- 1. Nesúhlasíme** so zmenou uvedenou v bode 1 návrhu vyhlášky, t. j. nesúhlasíme s návrhom v prílohe č. 5 časti A. „Carnivora – šelmy“ v tabuľke vypustiť prvý riadok a slová „CHU* *Canis lupus* vlk dravý 3000“.
Uvedená zmena by vyradila vlka zo Zoznamu chránených živočíchov.
- 2. Nesúhlasíme** so zmenou uvedenou v bode 2 návrhu vyhlášky, t. j. nesúhlasíme s návrhom v prílohe č. 5 časti A. „Rodentia – hlodavce“ v prvom riadku tabuľky za slová „bobor vodný/bobor eurázijský“ sumu „2000“ nahradiť sumou „500“
Uvedená zmena by neprijateľným spôsobom znížila spoločenskú hodnotu bobra vodného.
- 3. Nesúhlasíme** so zmenou uvedenou v bode 3 návrhu vyhlášky, t. j. nesúhlasíme s návrhom v prílohe č. 5 v časti A. „Carnivora – šelmy“ v deviatom riadku tabuľky za slovami „medveď hnedý“ sumu „5000“ nahradiť sumou „2500“ eur.
Uvedená zmena by neprijateľným spôsobom znížila spoločenskú hodnotu medveďa hnedého.
- 4. Nesúhlasíme so zmenou uvedenou v bode 4 návrhu vyhlášky**, t. j. nesúhlasíme s návrhom v prílohe č. 7 časti „Mammalia – cicavce“ pred slová „*Meles meles* vložiť“ text uvedený v danom bode navrhovanej vyhlášky. Celý text bodu 4 návrhu vyhlášky je uvedený na konci tejto hromadnej pripomienky z dôvodu jeho rozsiahlosti.
Uvedená zmena by neprijateľným spôsobom znížila spoločenskú hodnotu vlka dravého a zaradila vlka iba medzi vybrané druhy živočíchov s čiastočnými podmienkami ochrany, ktoré by umožňovali lov akýchkoľvek vlkov a to v období od 1. septembra do 15. januára všade s výnimkou oblastí uvedených v bode 4, v ktorých by bol lov zakázaný. S vyradením vlka zo zoznamu chránených druhov a ich preradením medzi druhy, na ktoré možno poľovať, nesúhlasíme.

Odôvodnenie:

MŽP SR navrhovanou legislatívnou úpravou ohrozuje budúcu životaschopnosť karpatskej populácie vlkov. Analýza životaschopnosti populácie vlkov (tak ako na to upozorňujú výsledky analýz DNA doručených

ŠOP SR v roku 2024) uskutočnená v programe VORTEX naznačila, že niektoré scenáre budúceho vývoja populácie **pri realistickom nastavení hodnôt** populačných parametrov môžu zahŕňať i jej zmenšovanie a i preto je potrebné brať do úvahy i tému potenciálneho extinkčného dlhu. **Je nepochybné, že MŽP SR ako predkladateľ navrhovanej právnej úpravy nevychádzal pri príprave návrhu vyhlášky z výsledkov analýzy DNA vlkov žijúcich na Slovensku a daný návrh vyhlášky je nevyhnutné odmietnuť a proces vyradenia vlkov zo zoznamu chránených druhov zastaviť.**

Ďalej uvádzame:

- **Zníženie škôd na hospodárskych zvieratách nie je možné zabezpečiť vyradením vlka zo zoznamu chránených živočíchov, naopak usmrcovanie vlkov škody na hospodárskych zvieratách môže zvýšiť.**
- **Predĺženie doby lovu vlkov oproti minulosti o dva mesiace, konkrétne od 1. septembra zvyšuje pravdepodobnosť útokov, a teda i nárast škôd na ovciach pasúcich sa na pastvinách. Sezónne pasenie je spravidla od 24. apríla do 11. novembra.**
- **Problém hybridizácie vlkov je vymyslený problém a na Slovensku hybridizácia nie je a ani nikdy nebola potvrdená.** V záverečnej správe vypracovanej tímom vedcov z Karlovej univerzity v rámci projektu Realizácia programov starostlivosti o veľké šelmy na Slovensku a doručenej ŠOP SR v roku 2024 naopak dávajú hybridizáciu i do spojitosti s narušovaním dynamiky populácie odstreľom vlkov. Vyradenie vlkov zo zoznamu chránených živočíchov a umožnenie ich lovu na poľovačkách je priamo v rozpore s dôvodmi a cieľmi navrhovanej právnej úpravy. Lov vlkov môže zvýšiť riziko hybridizácie, následne môže dôjsť k strate plachosti, k zvýšeniu predácie na hospodárskych zvieratách ako i ohrozeniu genetickej integrity populácie vlkov.
- **V záverečnej správe analýzy DNA populácie vlkov na Slovensku je upozornené na postupné nahrádzanie pôvodnej karpatskej populácie vlkov nepôvodnou stredoeurópskou nížinnou populáciou, pričom uvádzajú, že rozširovanie nepôvodnej nížinnej populácie môže súvisieť s lovom vlkov realizovaným do roku 2021, teda v období, keď vlci neboli dostatočne chránení a neboli zaradení medzi chránené druhy živočíchov.**
- **Ochranu vlkov za prísne stanovených podmienok územnej a časovej ochrany nie je možné reálne zabezpečiť, pretože o výške kvóty a podmienkach lovu rozhoduje výlučne Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, ktorého náplňou práce je hájiť záujmy poľovníkov a nie záujmy ochrany prírody a vybraných druhov.**
- **Umožnenie legálneho lovu neznižuje pytliactvo.**
- **Navrhovaná legislatívna zmena je v rozpore s dokumentom Zásady starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu, ktorý je súčasťou schválenej dokumentácie ochrany prírody a krajiny.**
- **Vlci na Slovensku prirodzene spoluexistujú s ľudmi, čo preukazujú poznatky a výsledky výskumov zameraných na zistenie domovských území svoriek, pričom je všeobecne známe, že domovské územia zahŕňajú okrem lesov, i pasienky, polia, hole a lúky a ich prirodzená plachosť je primeraná tejto skutočnosti.**
- **Znížením spoločenskej hodnoty vlkov, medveďov a bobrov MŽP SR zámerne a významne zvyšuje riziko ich úmyselného poškodzovania, usmrcovania, či nepovoleného nakladania s nimi.**

MŽP SR právnu úpravu navrhuje na základe jednostranného záujmu poľovníkov loviť vlkov a nie na základe reálnych poznatkov týkajúcich sa všeobecne akceptovaných pozitívnych vplyvov vlkov, či už na zdravotný stav populácií koristi, likvidáciu kadáverov uhynutých zvierat, či pozitívneho vplyvu na znižovanie škôd v lesnom hospodárstve a poľnohospodárstve.

Návrh ministerstva žiadnym spôsobom nerieši ochranu hospodárskych zvierat pred útokmi túlavých psov a v rozpore s dôvodom, ktorým je znižovanie škôd na hospodárskych zvieratách, je jednostranne zameraný len na usmrcovanie vlkov a na zhoršenie ich ochrany, čo naopak môže vplyvom rozvratu svoriek viesť k nárastu škôd na nedostatočne chránených hospodárskych zvieratách.

Zhoršenie ochrany a ohrozenie životaschopnosti pôvodnej karpatskej populácie vlkov je v návrhu vyhlášky navrhnuté na základe ignorovania výsledkov nielen zo sveta, ale i výskumov realizovaných priamo na Slovensku. **Štúdie, ktoré tvoria podklad tejto hromadnej pripomienky sú zverejnené na <https://vlci.wolf.sk/sk/>**

Legislatívna zmena navrhovaná MŽP SR nie je podložená žiadnym výskumom a overiteľnými vedeckými dátami, ktoré by preukazovali, že zhoršenie ochrany vlkov, zavedenie ich lovu za základe kvót určených poľovníkmi a predĺženie poľovnej sezóny lovu vlkov nespôsobí ohrozenie populácie vlka z dlhodobého hľadiska. Naopak je s vedeckými dátami a overiteľnými poznatkami v rozpore.

Predložený návrh vyhlášky nezohľadňuje ani skutočnosť, že vlk je podstatným vrcholovým predátorom významným z hľadiska prirodzeného fungovania ekosystémov. V tomto smere sú známe príklady zo zahraničia, keď návratom vlkov do oblastí, v ktorých sa dlhodobo nevyskytovali, došlo k zásadnému zlepšeniu stavu prírodných ekosystémov. Škody, na hospodárskych zvieratách, ktoré tento predátor spôsobuje sú vo veľkom nepomere k miliónovým škodám na poľnohospodárskych a lesných kultúrach, ktoré spôsobujú vysoké stavy populácií kopytníkov. Prítomnosť stabilných svoriek vlkov, ktoré nie sú vystavené každoročnému odstrelu náhodne vybraných a usmrtených jedincov, vrátane jedincov z rodičovského páru, pozitívne ovplyvňuje sociálnu a vekovú štruktúru populácie koristi a prispieva k regulácii vysokých stavov raticovej zveri a zlepšuje jej fyzickú kondíciu a zdravotný stav.

V tejto časti uvedieme vybrané citácie zo zverejnených sprievodných dokumentov návrhu vyhlášky, ako i iné skutočnosti (citácie sú uvádzané kurzívou):

MŽP SR v odôvodňovaní navrhovanej právnej úpravy cielene a opakovane uvádza, že vyradením vlka zo zoznamu chránených živočíchov bude zabezpečená jeho ochrana spôsobom „*prísne stanovených podmienok územnej a časovej ochrany*“.

MŽP SR pritom nemá žiadne možnosti reálne ovplyvniť určenie kvóty lovu vlkov, ako aj podmienok lovu, ktoré prostredníctvom kvóty stanovuje Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. MPaRV SR nie je pri určovaní kvóty viazané požiadavkami Štátnej ochrany prírody SR, ani rezortu životného prostredia. Uvedené dokazujú skúsenosti z predošlých kvótovaní, kedy požiadavky zástupcov MŽP SR a ŠOP SR na určenie nulových kvót neboli nikdy prijaté a vlci boli lovení napriek nesúhlasu MŽP SR. **„Prísne“ stanovenie podmienok územnej a časovej ochrany je plne v kompetencii poľovníkov, ktorých prioritným záujmom je zabezpečenie poľovačiek na vlkov.**

V Doložke vybraných vplyvov v bode 2 sú definované ZÁKLADNÉ PROBLÉMY, ktoré sú dôvodom vypracovania návrhu vyhlášky, konkrétne citujeme: „... *nakoľko rastúcim trendom populácie vlka dravého, ako aj rozšírením jeho areálu do nových oblastí a s postupnou stratou plachosti, dochádza ku škodám na hospodárskych zvieratách. Zároveň rozširovaním populácie vlka dravého do blízkosti urbanizovaných oblastí vzniká aj hrozba hybridizácie so psami, čo by mohlo viesť k trvalému poškodeniu genofondu tejto šelmy, pričom práve jej racionálnym manažmentom je možné predmetnému riziku predchádzať.*“

V Doložke vybraných vplyvov v bode 3 sú uvedené Hlavné ciele predkladaného návrhu vyhlášky, konkrétne citujeme: „*zavedenie racionálneho manažmentu populácie vlka dravého na Slovensku, čím dôjde k zníženiu polarizácie spoločnosti, k zvýšeniu jeho plachosti vo vzťahu k človeku, ako aj k zníženiu hrozby jeho hybridizácie so psami. V neposlednom rade navrhovanou vyhláškou dôjde k zosúladieniu právnej úpravy v predmetnej oblasti na úseku ochrany prírody a krajiny s právnou úpravou na úseku výkonu práva poľovníctva, ako aj k podpore tradičného hospodárenia na vidieku a k zvýšeniu pastvy v regiónoch.*“

Hlavné ciele navrhovanej právnej úpravy, konkrétne umožnenie poľovačiek na vlkov a zároveň zníženie škôd na hospodárskych zvieratách, sú vo vzájomnom rozpore. **Zníženie škôd na hospodárskych zvieratách nie je možné zabezpečiť vyradením vlka zo zoznamu chránených živočíchov** a umožnením usmrcovania náhodných jedincov na poľovačkách na základe kvóty, ktorej určovanie je plne v kompetencii rezortu pôdohospodárstva a teda poľovníkov. Hybridizácia na Slovensku neexistuje a nemožno ju preto považovať za problém. Problémy tradičného hospodárenia na vidieku sú spojené s nedostatkom pracovného personálu a nedostatočných podporných schém zo strany štátu, ktoré by zatriaktívňovali náročnú prácu s hospodárskymi zvieratami a zvyšovali konkurencieschopnosť domácich chovateľov. Najväčší úpadok chovu oviec na Slovensku sa udial v čase, keď vlci boli bez výraznejších obmedzení lovení a usmrcovaní.

V Doložke vybraných vplyvov v bode 13 je **vyhodnotenie predkladateľa návrhu vyhlášky** k pripomienkam Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov, citujeme: „*V doložke vybraných vplyvov ďalej Komisia odporúča doplniť bod 5. Alternatívne riešenia. V súlade so záväznou Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov je potrebné doplniť, aké alternatívne riešenia vedúce k stanovenému cieľu boli identifikované a posudzované. Bolo by vhodné zhodnotiť alternatívu preventívnych opatrení a súvisiacu podporu zo štátneho rozpočtu alebo cielený lov problémových svoriek, keďže toto opatrenie odporúča aj interná analýza MŽP SR spomenutá v doložke v bode 12. Zdroje. Predmetná analýza rovnako tak uvádza, že: „Zo vzťahu medzi stratami na hospodárskych zvieratách a lovom vlka vyplýva, že lov, pokiaľ nie je cielený na konkrétne svorky, ktoré robia škodu, je z hľadiska znižovania škôd neefektívny (Bradley et al. 2015, Kutal et al. 2023).*“. K uvedenej námietke Komisie ministerstvo uviedlo, citujeme: **Stanovisko MŽP SR: Nevieme vyhodnotiť.**“

V Doložke vybraných vplyvov v bode 13 sa v súvislosti so stanoviskom Komisie ďalej uvádza, citujeme „*Nielen v doložke vybraných vplyvov, ale aj v celom materiáli Komisia odporúča odstrániť alebo preformulovať hrozby hybridizácie vlkov so psami. Napriek tomu, že materiál uvádza hrozbu hybridizácie ako jeden z kľúčových problémov, podľa materiálov ŠOP SR „nebola hybridizácia vlka so psom na Slovensku zaznamenaná“ (z dokumentu Program starostlivosti o vlka dravého). Podobne takúto hrozbu nespomína ani interná analýza MŽP SR, ktorá je uvedená v doložke v bode 12. Zdroje. K uvedenej námietke Komisie ministerstvo uviedlo, citujeme: **Stanovisko MŽP SR: Berie na vedomie.**“*

Uvedené citácie nepotrebujú bližší komentár.

Ďalej uvádzame, Štátna ochrana prírody SR, ktorá je podľa zákona č. 543/2002 Z. z., zriadená Ministerstvom životného prostredia SR a ktorá je odbornou organizáciou s celoslovenskou pôsobnosťou v novembri 2023 verejne informovala, že:

„*Na základe prezentovaných výsledkov vedeckých publikácií ako aj grafov ukazujúcich vzťah medzi realizovaným odstrelom a vzniknutými škodami na hospodárskych zvieratách spôsobených vlkom dravým, ŠOP SR na zasadnutí pracovnej skupiny na Ministerstve pôdohospodárstva poukázala na fakt, že celoplošné kvóty neprinesú želaný výsledok zníženia škôd. Vyplýva to z porovnania počtu ulovených vlkov počas obdobia určovania ročných kvót lovu v rokoch 2010 – 2021 a stratách na ovciach a kozách za toto obdobie. V rokoch 2010 – 2013 sa na Slovensku lovilo každoročne vyše 130 vlkov, ale škody na ovciach narastali. V ďalšom období, keď sa postupne lov vlka znižoval, škody od vlka boli vyrovnané, dokonca v rokoch 2018 a 2019 výrazne klesli. Ukázalo sa teda, že lov vlka za uvedené roky nepriniesol požadovaný efekt zníženia škôd na hospodárskych zvieratách. Tento poznatok je v súlade s publikovanými informáciami z Európy aj Severnej*

Ameriky. *Percentuálny podiel strát spôsobených vlkom dravým z celkového počtu hospodárskych zvierat chovaných na Slovensku v danom roku sa dlhodobo pohybuje pod hranicou 1%. Tento graf vypovedá o tom, že z celoštátneho hľadiska vlk určite neohrozuje chov oviec, kôz a hovädzieho dobytku. Pravdou však ostáva, že lokálne, u niektorých farmárov môže vlk narobiť vysoké škody a ohroziť chov hospodárskych zvierat. Z tohto dôvodu je v takýchto oblastiach potrebné zabezpečiť efektívnu ochranu stád predovšetkým správne vychovanými voľne pustenými pastierskymi strážnymi psami a správne inštalovanými elektrickými ohradníkmi..*

Zároveň poukazujeme na fakt, že v posledných troch rokoch výšku celoslovenských strát na ovciach navýšili až o 31% dve farmy na Slovensku, ktoré pasú ovce v jednej lokalite a odmietajú účinné preventívne opatrenia. K útokom na hospodárske zvieratá a k spôsobeným škodám môžeme uviesť, že v roku 2022 škody spôsobené vlkom dravým, ktoré boli zároveň vyplatené okresnými úradmi, predstavovali viac ako 446 tis. eur. Pri určovaní ročnej kvóty lovu vlka a jej situovanie do oblastí, kde sa pred rokom vyskytli škody, sme predpokladali, že akýkoľvek lov pomôže znižovaniu strát na hospodárskych zvieratách, najmä na ovciach. Skúsenosti zo Slovenska, ako aj z iných oblastí Európy alebo Severnej Ameriky, však poukazujú na to, že nemáme vedecky overené dôkazy o vplyve lovu vlka na znižovanie strát. Neexistuje preto jednoduchá závislosť povoleného odstrelu so znižovaním výšky škôd.

Z tohto dôvodu považujeme za dôležitejšie zabezpečiť podporu pre chovateľov hospodárskych zvierat zo zdrojov Európskej únie, ktoré pre tento účel využíva väčšina štátov Európy s výskytom vlka. ŠOP SR preto aktuálne hľadá možnosti zabezpečenia dotácií a získanie financií pre chovateľov s cieľom podporiť ochranu stád v lokalitách s výskytom veľkých šeliem prostredníctvom efektívnych preventívnych opatrení. Efektívne preventívne opatrenia sa týkajú najmä počtu pastierskych strážnych psov, ktoré musia byť prítomné pri stáde, ako aj parametrov oplotenia alebo elektrického ohradníka, za ktorým budú zvieratá umiestnené.

Európska únia, tak ako v prípade medveďa hnedého, trvá na identifikovateľnom systéme odstraňovania problémových jedincov aj v prípade vlka dravého. Celoplošné kvóty určené na základe okresov alebo iných oblastí ignorujú identifikáciu problémových jedincov a svoriek, a preto je riešením postupovať lokálne a adresne v oblastiach so zaznamenanými škodami.“

V závere týmto namietame zákonnosť legislatívneho procesu navrhovanej zmeny vyhlášky. V rámci procesu pripomienkovania predbežnej informácie k návrhu vyhlášky (PI/2023/325, rezortné číslo 14352/2023-6.3) zaslali LZ VLK a združenie URSIA podnety a návrhy, pričom obe organizácie sme uviedli, že **máme aktívny záujem participovať na tvorbe vyhlášky**. Návrhy boli zaslané i prostredníctvom portálu Slov-Lex a sú zverejnené v sekcii „Zobraziť vyjadrenia.“ Súčasťou sprievodnej dokumentácie k predloženému návrhu vyhlášky je i **Správa o účasti verejnosti na tvorbe právneho predpisu**, v ktorej je v bode 8 zamlčané, že LZ VLK a URSIA prejavili záujem zúčastniť sa na tvorbe právneho predpisu. V danej správe v bode 9 nie je uvedené akým spôsobom bolo naložené s našimi vyjadreniami a návrhmi, ktoré ani neboli s nami žiadnym spôsobom prerokované.

Zástupcovia verejnosti:

Juraj Lukáč, LZ VLK, jurajlukac@wolf.sk

Katarína Ondrejová, LZ VLK katarinaondrejova@wolf.sk

Janka Zajaková, LZ VLK, jankazajakova@wolf.sk

Jozef Martinský, URSIA, jozef.martinsky@ursia.sk

Jana Jankovičová, URSIA, jana.jankovicova@ursia.sk

Korešpondenčná adresa: Lesoochranské zoskupenie VLK, 082 13 Tulčák 310

